

บทที่ 5

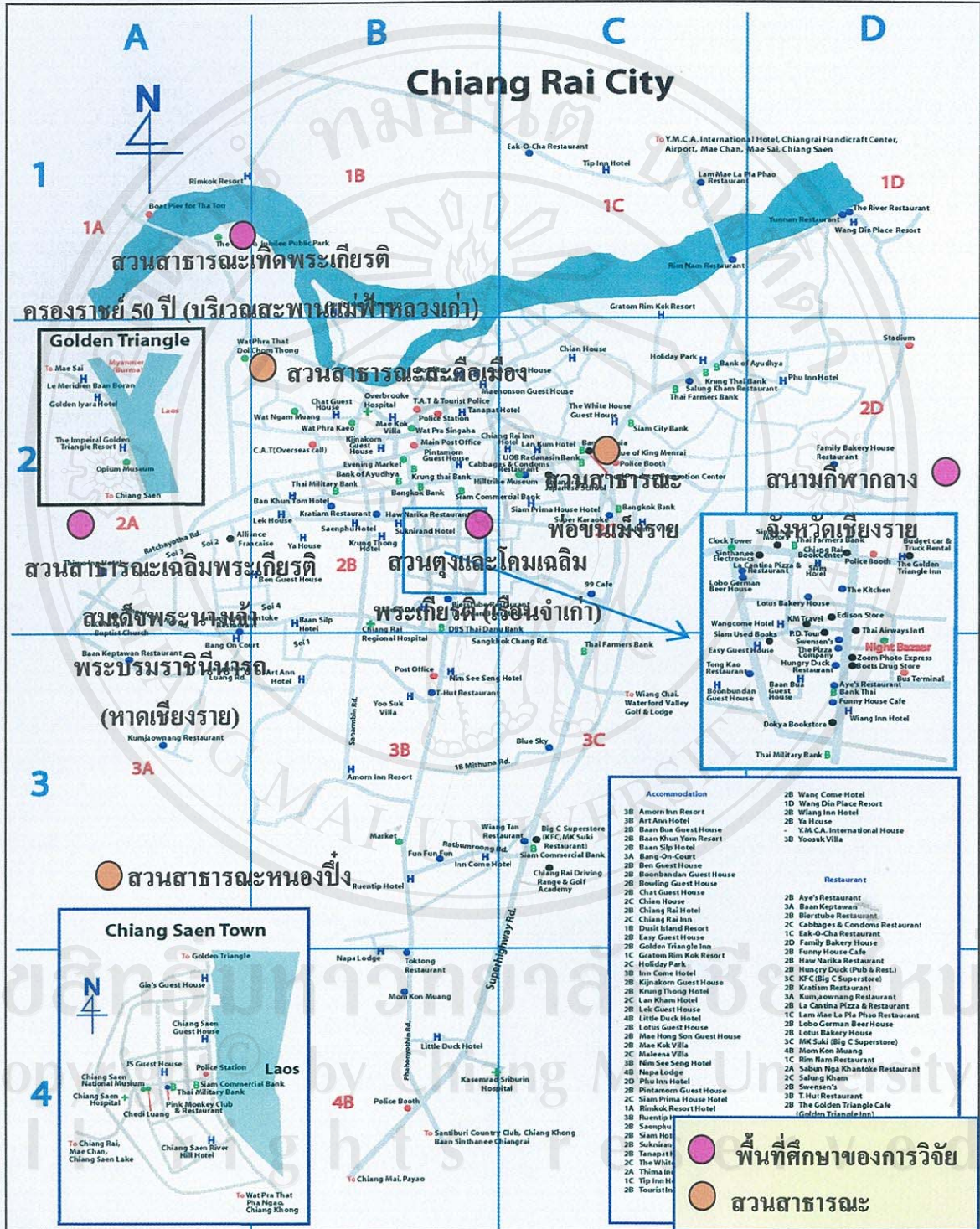
ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของพื้นที่สีเขียวซึ่งเป็นองค์ประกอบของเมืองและสัดส่วนที่เหมาะสมของพื้นที่สีเขียวกับจำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย เพื่อศึกษาลักษณะและสภาพการใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมของประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย เพื่อศึกษาความต้องการและการมีส่วนร่วมรับผิดชอบพื้นที่สีเขียวของประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย โดยจะนำเสนอผลการศึกษา 5 ตอน และผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สัดส่วนของพื้นที่สีเขียวที่เหมาะสมกับจำนวนประชากรซึ่งเป็นองค์ประกอบของเมือง
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และรายได้
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้บริการสวนสาธารณะและประโยชน์จากการใช้ของประชาชน
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสวนสาธารณะและการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สัดส่วนของพื้นที่สีเขียวที่เหมาะสมกับจำนวนประชากรซึ่งเป็นองค์ประกอบของเมือง

การวิเคราะห์พื้นที่สีเขียวตามหลักทั่วไปเป็นวิชาการทางการวางผังเมือง หรือการออกแบบกายภาพของเมือง ซึ่งมีการพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสม โดยดูจากลักษณะทั่วไป จุดที่ตั้งที่แสดงการกระจายตัว ขนาดของพื้นที่สีเขียว และสัดส่วนของพื้นที่สีเขียวกับอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อพื้นที่

ภาพที่ 5 แผนที่เมืองเชียงราย

ตารางที่ 3 ที่ตั้งและขนาดของสวนสาธารณะในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย

ชื่อ	ที่ตั้ง	พื้นที่ (ไร่)
สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรม ราชินีนาถ (หาดเชียงราย)	ตั้งอยู่บริเวณตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	มีพื้นที่ประมาณ 80 ไร่
สวนสาธารณะพ่อบุญเมือง มหาราช	ตั้งอยู่ที่ ถนนสิงห์ไคล ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	มีพื้นที่ประมาณ 1 ไร่
สวนสาธารณะหนองปิ้ง	ตั้งอยู่ที่ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง เชียงราย	มีพื้นที่ประมาณ 80 ไร่
สวนสาธารณะเทิดพระเกียรติ ครองราชย์ 90 ปี	ตั้งอยู่ที่ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง เชียงราย	มีพื้นที่ประมาณ 10 ไร่
สวนสาธารณะสะดือเมือง	ตั้งอยู่ถนนราชเดชดำรง ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย	มีพื้นที่ 50 ตารางวา
สวนตุ่งและโคมเฉลิมพระเกียรติ (เรือนจำเก่า)	ตั้งอยู่ถนนราชเดชดำรง ตำบลเวียง อำเภอเมือง เชียงราย	มีพื้นที่ 9 ไร่
สนามกีฬาากลางจังหวัดเชียงราย	ตั้งอยู่ถนนทางหลวงแผ่นดิน ตำบลรวบเวียง อำเภอเมือง เชียงราย	มีพื้นที่ประมาณ 400 ไร่

ผลการวิเคราะห์พื้นที่สีเขียว จากลักษณะทั่วไปและจุดที่ตั้งของพื้นที่ พบว่า สวน
สาธารณะได้กระจายตัวภายในบริเวณเขตเทศบาลทั้งบริเวณรอบนอก ได้แก่ สวนสาธารณะ
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ (หาดเชียงราย) สวนสาธารณะเทิด
พระเกียรติครองราชย์ 90 ปี และสวนสาธารณะหนองปิ้ง ส่วนบริเวณภายในและใจกลางเมือง

ได้แก่ สนามกีฬาากลางจังหวัดเชียงราย สวนสาธารณะพ่อนูนเมืองรายมหาราช สวนสาธารณะ สะดือเมือง และสวนตุงและโคมเฉลิมพระเกียรติ (เรือนจำเก่า) ดังนั้นการกระจายตัวของพื้นที่ที่สามารถให้บริการต่อประชาชนตามชุมชน ในเขตเทศบาลนครเชียงรายได้อย่างเหมาะสม แต่จากการสอบถามจากประชาชนยังต้องการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ ภายในชุมชนศรีทรายมูล ซึ่งอยู่บริเวณรอบนอกมากที่สุด อาจเนื่องจากประชาชนภายในชุมชนสนใจการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในสวนสาธารณะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง จากการกระจายตัวของพื้นที่ที่เหมาะสมแต่ขนาดของสวนสาธารณะยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการของประชาชนในชุมชนรอบพื้นที่ อาทิ สวนสาธารณะพ่อนูนเมืองรายมหาราช มีพื้นที่เพียง 1 ไร่ และเป็นจุดสำคัญของจังหวัดเชียงราย เนื่องจากเป็นที่ประดิษฐานพ่อนูนเมืองรายมหาราช สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองเชียงรายและประชาชนชาวเชียงราย และนักท่องเที่ยวจะมาสักการบูชา มีการจัดงานประจำปีเพื่อสักการดวงวิญญาณพ่อนูนเมืองรายทุกปี ขนาดพื้นที่ซึ่งไม่สามารถรองรับการให้บริการแก่ประชาชนได้ในบางครั้ง ส่วนขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 10 - 80 ไร่ จัดว่าเป็นสวนสาธารณะระดับละแวกบ้านและสวนสาธารณะระดับชุมชน ซึ่งตรงกับที่ Rodney (อ้างถึงในสุรเชษฐ์ เศษฏมาศ และคณะ, 2537 : 13) กล่าวว่า สวนสาธารณะละแวกบ้าน สวนสาธารณะระดับนี้มีขนาด 10-75 ไร่ เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่พักผ่อนหรือพักผ่อนของผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง เพราะสามารถใช้ได้ทุกเพศทุกวัย มีขนาดเนื้อที่มากกว่าสวนเด็กเล่น และที่สำคัญคือ ตั้งอยู่ใกล้บ้าน ใช้เวลาในการเดินทางน้อย ภายในประกอบด้วยสนามหญ้า ไม้ดอกไม้ประดับที่ออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น เป็นต้น ส่วนสวนสาธารณะระดับชุมชน ซึ่งตรงกับ Kraus (อ้างถึงในสุรเชษฐ์ เศษฏมาศ และคณะ, 2537 : 16) กล่าวว่า สวนระดับนี้มีขนาดเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เล่นกีฬาแบบง่าย เช่น ทรายกระโดดวอลเลย์บอล พื้นที่สำหรับการพักผ่อนแบบเปล็ดเปลลินกับสิ่งสวยงาม คือ สวนดอกไม้ โดยให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย มีขอบเขตการให้บริการกว้างกว่า คือ ระยะเดินทางเกินกว่าระยะเดินเท้า ดังนั้นจะเห็นว่าขนาดพื้นที่สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงราย สามารถรองรับความต้องการใช้สวนสาธารณะของประชาชน ในเขตชุมชนต่างๆ ได้ แต่ความเป็นจริงขนาดของพื้นที่ที่กว้างขวาง ไม่ได้ได้รับการจัดการแบ่งเขตสวนสาธารณะตามหลักคือ มีเขตบริการ เขตนั้นหนาการแบบสงบเงียบ และเขตนั้นหนาการแบบให้พลละกำลังไว้ได้อย่างเหมาะสม

สำหรับสัดส่วนของพื้นที่สีเขียวกับอัตราส่วนจำนวนประชากรต่อพื้นที่ พบว่า พื้นที่สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงราย มีจำนวน 592 ไร่ ส่วนพื้นที่ทั้งหมดของเขตเทศบาลมีจำนวน 38,031.25 ไร่ เมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานพื้นที่สวนสาธารณะที่ อัน นิมนานเหมินทร์ (อ้างถึงใน สุรเชษฐ์ และคณะ, 2537 : 12) กำหนดไว้ว่า ชุมชนควรมีพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่หมด แต่พื้นที่ สีเขียวในเขตเทศบาลนครเชียงราย มีเพียง 1.56 % ของพื้นที่ทั้งหมด และประชากรในเขตเทศบาลตามทะเบียนราษฎร มีจำนวน 70,290 คน ซึ่งเมื่อ

เปรียบเทียบอัตราส่วนแล้ว จะได้เท่ากับ 1 ไร่ ต่อ 118.73 คน (1 ไร่ ต่อ 40 คน) หรือเปรียบเทียบกับมาตรฐาน 1 คนต่อ 40 ตารางเมตร จะเท่ากับ 1 คน ต่อ 13.56 ตารางเมตร กล่าวได้ว่าสัดส่วนพื้นที่สีเขียวไม่เหมาะสมกับจำนวนประชากรในเขตชุมชนเทศบาลนครเชียงราย ซึ่งพื้นที่สีเขียวมีบทบาทสำคัญสำหรับสร้างอากาศบริสุทธิ์เปรียบเสมือนปอดให้ประชาชน เป็นแนวกันมิให้เมืองมีการขยายตัวไปอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด และป้องกันมิให้เกิดชุมชนแออัดและอาคารเพิ่มขึ้น ช่วยลดมลภาวะทางอากาศ น้ำ เสียง และเป็นที่ยึดสร้างคุณภาพชีวิตให้ประชากรได้เป็นอย่างดี จากบทบาทความสำคัญของพื้นที่สีเขียว ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับพื้นที่สีเขียวอย่างจริงจัง โดยวางกฎระเบียบ ข้อบัญญัติ และประกาศ เพื่อสนับสนุนนโยบายการจัดการพื้นที่สีเขียว และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดหา จัดการ และดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และรายได้

การวิเคราะห์จะเป็นการสอบถามจากประชาชนจากสภาพการณ์จริงที่ใช้พื้นที่สีเขียว เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะของผู้เข้ามาใช้สวนสาธารณะต่างๆ ได้มีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์เป็นร้อยละ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน N=40	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	24	60.0
หญิง	16	40.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	7	17.5
21-30 ปี	9	22.5
31-40 ปี	13	32.5
41-50 ปี	7	17.5
51-60 ปี	3	7.5
60 ปีขึ้นไป	1	2.5

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน N=40	ร้อยละ
อาชีพ		
ค้าขาย	5	12.5
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	30.0
รับจ้างทั่วไป	7	17.5
เจ้าของกิจการ	10	25.0
นักเรียน/นักศึกษา	4	10.0
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	5.0
รายได้		
น้อยกว่า 5,000 บาท	7	17.5
5,001-10,000 บาท	17	42.5
10,001-20,000 บาท	13	32.5
มากกว่า 20,001 บาท	3	7.5

ตารางที่ 4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันผู้ชายให้ความสนใจเข้ามาใช้บริการสวนสาธารณะ มากกว่าผู้หญิง และจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้ามาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะส่วนใหญ่ มีอายุ 31-40 ปี รองลงมา มีอายุ 21-30 ปี เนื่องจากผู้ที่อยู่ในวัยทำงานจะให้ความสำคัญเรื่องการดูแลสุขภาพ หรือทำกิจกรรมเพื่อลดความเครียดที่อาจเกิดจากการทำงาน เพื่อให้ร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดี ในการเตรียมความพร้อมในการทำงาน แต่จะพบว่าผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จะเดินทางมาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะน้อยที่สุด อาจเพราะต้องการพักผ่อนอยู่กับบ้านหรือร่างกายไม่เอื้อต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อผู้สูงอายุร่างกายจะเสื่อมสมรรถภาพไปตามการทำงานของร่างกาย แต่หากได้ออกกำลังกายหรือทำกิจกรรมตั้งแต่ช่วงวัยกลางคน จะทำให้ร่างกายสมบูรณ์และสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ เมื่อเข้าถึงอายุสูงวัย ผู้มาทำกิจกรรมสวนสาธารณะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เจ้าของกิจการ และรับจ้างทั่วไป และเนื่องจากอาจจะมีปัญหาจากการทำงาน ทำให้ต้องการหาสถานที่เพื่อพักผ่อนคลายความเมื่อยล้า เป็นที่เพิ่มความสดชื่นเพื่อให้สภาพจิตใจดีขึ้น

ซึ่งสอดคล้องที่ เอี่ยมพร วิสมหมาย (2525 : 30-32) ได้กล่าวไว้ว่า สวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจเป็นสถานที่ที่ช่วยให้เกิดความสมดุลระหว่างสิ่งก่อสร้างและธรรมชาติโดยให้แนวความคิดว่าพื้นที่ได้ออกกำลังกายและพักผ่อนทางด้านจิตใจ หลังจากภารกิจประจำวัน จากรายได้ของผู้มาทำกิจกรรมส่วนใหญ่จะมีรายได้ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท รองลงมา มีรายได้ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท ซึ่งตรงกับผู้มาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ เจ้าของกิจการ และรับจ้างทั่วไป ทำให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมต่างๆ ได้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้บริการสวนสาธารณะและประโยชน์จากการใช้ของประชาชน

การวิเคราะห์จะเป็นการสอบถามจากประชาชนจากสภาพการณ์จริงที่ใช้พื้นที่สีเขียว เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะการใช้บริการและประโยชน์จากการใช้สวนสาธารณะต่างๆ ของประชาชน ได้มีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์เป็นร้อยละ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของลักษณะการใช้บริการสวนสาธารณะ

ลักษณะการใช้บริการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
จุดประสงค์ในการใช้สวนสาธารณะ		
พักผ่อนหย่อนใจ	32	40.0
ออกกำลังกาย	37	46.3
จุดนัดพบ	11	13.8
การใช้บริการสวนสาธารณะโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์		
1 ครั้ง	9	22.5
2 ครั้ง	11	27.5
3 ครั้ง	3	7.5
4 ครั้ง	4	10.0
มากกว่า 5 ครั้ง	13	32.5

ตารางที่ 5 พบว่าจุดประสงค์ในการใช้สวนสาธารณะของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเดินทางมาออกกำลังกาย รองลงมาจะเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ และใช้สวนสาธารณะเป็นจุดนัดพบ แสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ ซึ่งมีผลต่อการสภาพจิตใจและสภาพร่างกายในการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมประจำวันของผู้มาใช้บริการ และจากการที่ผู้ตอบแบบสอบถามเดินทางมาออกกำลังกายพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นจุดนัดพบ โดยเฉลี่ยจะเดินทางมาใช้บริการมากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ และ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสนใจในการดูแลสุขภาพและมาทำกิจกรรมต่างๆ นอกเหนือจากทำที่บ้าน เนื่องจากการได้ออกมาทำกิจกรรมต่างๆ เป็นการทำให้พบปะผู้คน หรือสร้างสังคมใหม่ๆ ให้กับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับที่ พงษ์ศักดิ์ ศิริพงษ์ (อ้างถึงในการกีฬาแห่งประเทศไทย, 2537 : 9) ศึกษาเรื่องสภาพและความต้องการ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กล่าวว่า การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ควรออกสัปดาห์ละ 3 ครั้ง แต่ไม่ควรออกกำลังกายมากกว่า 6 ครั้ง เพื่อให้ 1 วันที่เหลือเป็นวันพัก

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของลักษณะการใช้บริการสวนสาธารณะ

ลักษณะการใช้บริการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ช่วงระยะเวลาที่เข้าไปใช้บริการสวนสาธารณะ		
15.00-17.00 น.	11	27.5
17.00-20.00 น.	20	50.0
ไม่เป็นเวลาที่แน่นอน	9	22.5
เวลาที่ใช้ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ		
น้อยกว่า 30 นาที	6	15.0
30 นาที- 1 ชั่วโมง	19	47.5
2 ชั่วโมง	8	20.0
3 ชั่วโมงขึ้นไป	7	17.5
ลักษณะการเดินทางมาทำกิจกรรม		
มาคนเดียว	6	15.0
มากับครอบครัว	20	50.0
มากับเพื่อน	14	35.0

ตารางที่ 6 พบว่าช่วงระยะเวลาที่เข้าไปใช้บริการสวนสาธารณะและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ พบว่า ช่วงเวลา 17.00-19.00 น. มีผู้เข้ามาใช้บริการมากที่สุด รองลงมาช่วงเวลา 15.00-17.00 น. และเข้ามาใช้บริการสวนสาธารณะทุกเวลา แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สามารถเดินทางมาใช้บริการสวนสาธารณะหลังเวลาเลิกงาน ซึ่งตรงกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ซึ่งสอดคล้องกับบัลลังค์ วิเศษศรี (2543 : 59) ได้ศึกษาถึงการใช้อยู่สวนสาธารณะในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนจะนิยมมาใช้อยู่สวนสาธารณะมากที่สุดในช่วง 17.00-18.00 น. ส่วนเวลาที่ใช้ทำกิจกรรมในสวนสาธารณะแต่ละครั้ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้เวลาทำกิจกรรม 30 นาที-1 ชั่วโมง ใช้เวลาทำกิจกรรม 2 ชั่วโมง ใช้เวลาทำกิจกรรม 3 ชั่วโมงขึ้นไป และใช้เวลาทำกิจกรรมน้อยกว่า 30 นาที ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีเวลาทำกิจกรรมเพียง 30 นาที- 1 ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ พงษ์ศักดิ์ ศิริพงษ์ (อ้างถึงใน การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2537 : 10) ศึกษาเรื่องสภาพและความต้องการ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กล่าวว่า ปกติแล้วคนเราควรออกกำลังกายต่อเนื่องประมาณ 20 นาทีเป็นอย่างน้อย แต่ถ้าใช้การออกกำลังกายโดยการเดิน ควรใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที ซึ่งถือว่าผู้มาออกกำลังกายใช้เวลาที่เหมาะสมในการออกกำลังกาย ส่วนการเดินทางมาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ ส่วนมากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามจะเดินทางมากับครอบครัวมากับเพื่อน และมาคนเดียว จากข้อมูลทำให้ทราบว่าสวนสาธารณะเป็นสถานที่ทำกิจกรรมของครอบครัวอีกแห่งหนึ่ง ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีของคนในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับกองผังเมือง (2536 : 9) ศึกษาเรื่องโครงการจัดหาและพัฒนาสวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น และภูมิทัศน์เมือง กล่าวว่า สวนสาธารณะเป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ ออกกำลังกายกลางแจ้ง และในที่ร่ม เป็นที่พบปะสังสรรค์พูดคุยระหว่างสมาชิกในครอบครัวและในกลุ่มเพื่อนฝูง

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของลักษณะการใช้บริการ

ลักษณะการใช้บริการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
สวนสาธารณะที่เข้าไปใช้บริการ		
สนามกีฬาากลางจังหวัด	27	67.50
สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ (หาดเชิงทราย)	13	32.50
สวนสาธารณะพอขุนเม็งรายมหาราช	14	35.00
สวนสาธารณะเทิดพระเกียรติครองราชย์ 90 ปี	14	35.00
สวนตุ่งและ โคมเฉลิมพระเกียรติ (เรือนจำเก่า)	17	42.50
เหตุผลในการเลือกใช้บริการสวนสาธารณะ		
สะดวกต่อการเดินทาง	28	70.0
สภาพแวดล้อมดีกว่าพื้นที่อื่น	9	22.5
การจัดพื้นที่ในการทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	3	7.5

ตารางที่ 7 สวนสาธารณะที่กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเข้าไปใช้บริการมากที่สุด คือ สนามกีฬา รongลงมาสวนตุ่งและ โคมเฉลิมพระเกียรติ (เรือนจำเก่า) สวนสาธารณะพอขุนเม็งรายและสวนสาธารณะเทิดพระเกียรติครองราชย์ 90 ปี และสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ (หาดเชิงทราย) ตามลำดับ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า สนามกีฬาเป็นที่นิยมของคนทุกเพศทุกวัย ภายในประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งกลางแจ้งและภายในอาคาร เช่น สนามบาสเกตบอล วอลเลย์บอล สนามหญ้า สระว่ายน้ำ เป็นต้น และยังมีเนื้อที่กว้างขวาง ทำให้สามารถเดินทางมาทำกิจกรรมได้หลากหลายกว่าพื้นที่อื่นๆ แต่เมื่อเทียบกับสวนตุ่งและ โคมเฉลิมพระเกียรติ (เรือนจำเก่า) จะพบว่า มีผู้มาทำกิจกรรมเป็นอันดับสอง ซึ่งระหว่างสองแห่งจะมีพื้นที่การจัดบริเวณที่แตกต่างกันมาก แต่กลุ่มตัวอย่างก็เลือกมาทำกิจกรรม เนื่องจากเป็นสถานที่ที่อยู่ใจกลางนครเชียงราย และใกล้สถานที่ศึกษา ส่วนมากจะเป็นกลุ่ม นักเรียน นักศึกษาที่ให้ความสนใจเข้ามาทำกิจกรรมในบริเวณดังกล่าว แต่อันดับสุดท้ายที่กลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะเข้าไปทำกิจกรรม คือ สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติฯ (หาดเชิงทราย) เนื่องจากบริเวณดังกล่าวอยู่ใกล้ ส่วนมากจึงเป็นคนในชุมชนใกล้เคียงเข้ามาทำกิจกรรม ซึ่งการเลือกใช้สวนสาธารณะจะสอดคล้องกับเหตุผลในการเลือกใช้บริการสวนสาธารณะ พบว่า จะเข้าไปทำกิจกรรมเนื่องจากสะดวกต่อการเดินทาง มีสภาพแวดล้อมดีกว่าพื้นที่อื่น และการจัดพื้นที่ในการทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม จากเหตุผลดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างยัง

เลือกที่จะเข้าไปทำกิจกรรมสวนสาธารณะในบริเวณใกล้เคียงบ้านตนเอง เพราะสามารถเดินทางมาใช้บริการได้สะดวก

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของประโยชน์จากการมีส่วนร่วมสวนสาธารณะ

ประโยชน์	จำนวน N=40	ร้อยละ
- ได้ออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง	36	90.00
- สุขภาพจิตดีขึ้น	27	67.50
- คลายความเครียด	30	75.00
- ได้รับอากาศที่บริสุทธิ์	33	82.50
- ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์	12	30.00
- เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคล	12	30.00
- ทำให้เกิดการเรียนรู้ความเป็นไปตามธรรมชาติ	14	35.00
- เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ	14	35.00

จากตารางที่ 8 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมสวนสาธารณะ โดยการได้ออกกำลังกาย เพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง มากที่สุด รองลงมา ได้รับอากาศบริสุทธิ์ และมาสวนสาธารณะเพื่อคลายความเครียด จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในการดูแลสุขภาพ เนื่องจากการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ร่างกายแข็งแรง และทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น เมื่อได้พบธรรมชาติจะทำให้จิตใจ ร่างกายสดชื่น และเนื่องจากสวนสาธารณะซึ่งจัดให้เป็นพื้นที่สีเขียวจะเป็นพื้นที่ที่สร้างอากาศบริสุทธิ์เปรียบเสมือนปอดให้ประชากร โดยต้นไม้จะดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่เราหายใจออกมาแล้วจะปลดปล่อยก๊าซออกซิเจนออกมาแทน จึงได้รับอากาศบริสุทธิ์เมื่อเข้าไปทำกิจกรรมต่างๆ ในสวนสาธารณะ แต่อันดับสุดท้ายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสวนสาธารณะมีประโยชน์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมสวนสาธารณะ คือ เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคคลและทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเดินทางไปออกกำลังกาย และพักผ่อนหย่อนใจ จึงอาจต้องการ ความเป็นส่วนตัวในการทำกิจกรรมต่างๆ จึงเห็นประโยชน์ในด้านดังกล่าวน้อย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการสวนสาธารณะและการมีส่วนร่วมของประชาชน

การวิเคราะห์จะเป็นการสอบถามจากประชาชนจากสภาพการณ์จริงที่ใช้พื้นที่สีเขียว เพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการใช้สวนสาธารณะต่างๆ ได้มีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์เป็นร้อยละ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของความต้องการสวนสาธารณะ

ความต้องการ	จำนวน N=40	ร้อยละ
ความเพียงพอต่อความต้องการสวนสาธารณะ		
ในเขตเทศบาลนครเชียงราย		
เพียงพอ	13	32.5
ไม่เพียงพอ	27	67.5
ความเหมาะสมของการจัดพื้นที่สวนสาธารณะ		
เหมาะสม	28	70.0
ไม่เหมาะสม	12	30.0
ผลกระทบจากการนำพื้นที่สวนสาธารณะไปใช้		
เพื่อประโยชน์ทางด้านอื่นๆ		
มีผลกระทบ	24	60.0
ไม่มีผลกระทบ	16	40.0
ความต้องการให้มีการปรับปรุงสวนสาธารณะให้		
เทศบาลนครเชียงราย		
ต้องการ	32	80.0
ไม่ต้องการ เนื่องจากคืออยู่แล้ว	8	20.0

ตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าพื้นที่สวนสาธารณะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน จึงต้องการให้เทศบาลนครเชียงรายเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะเพื่อรองรับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งตรงกับการสำรวจพื้นที่สวนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงราย จากสัดส่วนพื้นที่กับจำนวนประชากร ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนแล้วจะได้เท่ากับ 1 ไร่ ต่อ 118.73 คน (1 ไร่ ต่อ 40 คน) หรือเปรียบเทียบกับมาตรฐาน 1 คนต่อ 40 ตารางเมตร จะเท่ากับ 1 คน ต่อ 13.56 ตารางเมตร ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน และจากความเหมาะสมการจัดพื้นที่สวนสาธารณะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า สวนสาธารณะแต่ละแห่งจัดพื้นที่ได้เหมาะสม เนื่องจากในการจัดพื้นที่ทางผู้รับผิดชอบจะต้องจัดพื้นที่ให้มีทั้งบริเวณมุมพักผ่อน แต่ในส่วนที่เห็นว่าพื้นที่จัดได้ไม่เหมาะสม อาจเนื่องจากบางพื้นที่จัดสภาพแวดล้อม โดยมีพื้นที่คอนกรีตมากกว่าสนามหญ้า จึงเกิดความไม่กลมกลืนในสภาพพื้นที่ และจากการสำรวจพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการนำพื้นที่สวนสาธารณะไปใช้เพื่อประโยชน์ทางด้านอื่นๆ จะมีผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวอย่างแน่นอน จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างทราบถึงประโยชน์และความสำคัญของพื้นที่สีเขียว เนื่องจากพื้นที่สีเขียวสามารถเป็นพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจได้ตลอดฤดูกาล รวมทั้งเป็นแนวกันมิให้เมืองมีการขยายตัวไปอย่างไม่มีขอบเขต และป้องกันความแออัดและการเพิ่มของชุมชนในเขตเมือง อีกประการที่สำคัญคือพื้นที่สีเขียวยังเป็นปอดของเมือง ทำให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี หากนำพื้นที่ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่นๆ เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความต้องการที่ดินเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เพิ่มขึ้น อาจทำให้พื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจลดลง

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้เสนอให้ปรับปรุงสวนสาธารณะ

ปรับปรุงสวนสาธารณะ	จำนวน N=40	ร้อยละ
- มีป้ายบอกชื่อสวนสาธารณะ	25	62.50
- มีแผนที่หรือแผนผังแสดงขอบเขตและตำแหน่ง ต่างๆ ของสวนสาธารณะ	27	67.50
- ถนนภายในสวนสาธารณะควรมีขนาดกว้าง	19	47.50
- มีถังขยะ สุขา เพียงพอต่อความต้องการ	32	80.00
- มีศูนย์ให้คำแนะนำและบริการ	18	45.00
- มียามรักษาการณ์	24	60.00
- มีแสงสว่างเพียงพอในเวลากลางคืน	31	77.50
- จัดแยกถนนและทางเดินเพื่อทำกิจกรรม	18	45.00
- สำรวจและซ่อมแซมสถานที่และอุปกรณ์อย่างเสมอ	31	77.50
- ตัดแต่งต้นไม้หรือแต่งพุ่มไม้ ตัดหญ้า อยู่เสมอ	26	65.00
- ชักชวนให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสะอาด อนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติให้ดียิ่งขึ้น	30	75.00

ตารางที่ 10 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการปรับปรุงสวนสาธารณะโดยการเพิ่มถังขยะ และสุขาให้เพียงพอต่อการใช้บริการของประชาชน รองลงมาคือ สำรวจและซ่อมแซมสถานที่และอุปกรณ์อย่างเสมอ มีแสงสว่างเพียงพอในเวลากลางคืน และชักชวนให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสะอาดอนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติให้ดียิ่งขึ้น ตามลำดับ จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าพื้นที่สวนสาธารณะต้องการการดูแลรักษาความสะอาด เพื่อสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีสำหรับการทำกิจกรรมเพื่อการออกกำลังกายหรือพักผ่อนหย่อนใจ หากสภาพพื้นที่ไม่สะอาด อาจส่งผลให้ประชาชนไม่อยากเข้าไปใช้บริการได้ สำหรับห้องสุขาก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสุขอนามัยของประชาชน ส่วนการสำรวจและซ่อมแซมสถานที่และอุปกรณ์อย่างเสมอ แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจะเอาใจใส่อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุขณะใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในการทำกิจกรรมในการออกกำลังกายหรือพักผ่อน และการใช้บริการสวนสาธารณะ ประชาชนสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้จนถึงเวลาพลบค่ำ จึงเห็นควรให้เพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอสำหรับการทำ กิจกรรมต่างๆ ได้ แต่กลุ่มตัวอย่างยังอยากชักชวน

ให้ประชาชนทุกคนช่วยกันรักษาความสะอาดสวนสาธารณะ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจาก หากให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลฝ่ายเดียวโดยประชาชนไม่ช่วยกันดูแล จะส่งผลให้การพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะไม่สามารถเป็นสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่ดีต่อการสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของเอ็ดมุนด์ วีสมหมาย (2527 : 34-37) ได้กล่าวถึงสวนสาธารณะที่ดีว่า การให้ความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการควรมีถึงขั้นความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ และการให้ความปลอดภัย ควรมีการสำรวจและซ่อมแซมสถานที่และอุปกรณ์ต่างๆ อยู่เสมอ เช่น เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น เก้าอี้ เป็นต้น และมีแสงสว่างเพียงพอในเวลากลางคืน และการดูแลรักษาที่ดี ควรชักชวนให้ประชาชนร่วมกันรักษาความสะอาดซึ่งสวนสาธารณะที่ดีควรยึดตามแนวคิดดังกล่าวเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และยังคงสอดคล้องกับสถานการณ์พื้นที่สีเขียวในเมืองเชียงใหม่ (2539) ได้ศึกษาความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับการปรับปรุงสวนสาธารณะ พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการให้มีสภาพสวนที่สะอาด โดยเฉพาะห้องน้ำ และบริเวณสวนให้มีบริการด้านความปลอดภัย ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ เช่น ไฟฟ้าภายในสวน น้ำดื่ม เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม	จำนวน N=40	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ		
- มีส่วนร่วม	7	17.5
- ไม่มีส่วนร่วม	33	82.5
หน้าที่ในการจัดการบริหารสวนสาธารณะใครควรเป็นผู้รับผิดชอบ		
- ร่วมดูแลเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่มีส่วนใช้สวนสาธารณะ	23	57.5
- เทศบาลเป็นผู้ดูแลโดยอย่างเดียว	1	2.5
- ร่วมดูแลโดยประสานงานระหว่างเทศบาลและประชาชน	13	32.5
- ชุมชนบริเวณใกล้เคียงสวนสาธารณะ	3	7.5
การมีส่วนร่วมดูแลรักษาสวนสาธารณะได้อย่างไร		
- รวมจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลรักษาสวนสาธารณะ	7	17.5
- จัดตั้งตัวแทนประชาชนในการจัดการ	1	2.5
- ประชาชนร่วมกับเทศบาลจัดการ	7	17.5
- สนับสนุนงบประมาณ	4	10.0
- ช่วยดูแลสภาพแวดล้อมในพื้นที่สวนสาธารณะ	21	52.5

ตารางที่ 11 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สวนสาธารณะ เพราะเห็นว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง เนื่องจากภาครัฐไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหา จัดการ ดูแลรักษาตั้งแต่ต้น เพราะเห็นว่า ถึงอย่างไรภาครัฐต้องมีหน้าที่ในการจัดหา ตัดสินใจ บริหารแทนประชาชนอยู่แล้ว ประชาชนจึงเห็นว่าตนเองไม่มีส่วนร่วม มีหน้าที่ใช้สวนสาธารณะเพียงอย่างเดียว ซึ่งตามหลักการจัดการอย่างยั่งยืนต้องเกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชนและภาคเอกชนในการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถพัฒนาให้พื้นที่สีเขียวเกิดความยั่งยืนได้ ดังนั้นภาครัฐจะเอาระบบราชการบริหารแบบเดิมมาใช้ในการจัดการบริหารไม่ได้ ต้องประสานความร่วมมือกับภาคประชาชนและเอกชนด้วย แต่

จากการที่ประชาชนเห็นว่าตนเองไม่มีส่วนร่วมในการจัดการ แต่ยังเห็นว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนที่สามารถร่วมดูแล รักษาสวนสาธารณะได้เช่นกัน และจากการศึกษาพบว่า ผู้เข้ามาใช้บริการส่วนมาก อายุตั้งแต่ 31-40 ปี และประกอบอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีศักยภาพเพียงพอสำหรับการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการ ตัดสินใจ และช่วยเหลือ ปรับปรุง พัฒนาได้ หากภาครัฐเปิดโอกาสหรือสร้างกลไกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหา จัดการ ดูแลรักษา ตั้งแต่ต้น ประชาชนจะเกิดความตระหนัก เกิดจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของ เกิดความหวงแหนพื้นที่สวนสาธารณะ และเกิดความพร้อมในการดูแล รักษา อย่างเต็มที่ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการจัดการแบบมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ร่วมดูแลโดยประสานงานระหว่างเทศบาลและประชาชน เนื่องจากประชาชนไม่สามารถบริหารจัดการเองทั้งหมด ยังต้องร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการบริหารจัดการ เช่น ด้าน งบประมาณ การวางแผนงานที่จะต้องเกี่ยวข้องกับระบบบริหารงานของหน่วยงานราชการ เป็นต้น และจากความเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถช่วยดูแลสภาพแวดล้อมในพื้นที่สวนสาธารณะ ขณะเข้าไปทำกิจกรรมต่างๆ แสดงให้เห็นว่าจะช่วยดูแลสภาพแวดล้อมจะปฏิบัติในระยะสั้นเพียงเฉพาะเวลาเข้าไปใช้บริการเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ส่งผลในการดูแลในระยะยาวได้ รองลงมาเห็นว่า สามารถรวมจัดตั้งกลุ่มเพื่อดูแลรักษาสวนสาธารณะ ซึ่งเห็นว่าประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างชัดเจน หากสามารถมีบุคคลที่เป็นผู้ริเริ่มการจัดตั้งกลุ่มได้ จะมีประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมกลุ่มเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสวนสาธารณะต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

คุณภาพชีวิต	จำนวน N=40	ร้อยละ
สวนสาธารณะมีส่วนช่วยให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นหรือไม่		
- มีส่วนสำคัญในการสร้างคุณภาพชีวิต	40	100.0
- ไม่มีส่วนสำคัญในการสร้างคุณภาพชีวิต	0	0.0

ตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสวนสาธารณะมีส่วนช่วยให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นและเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมเมืองให้น่าอยู่ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงการสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองให้อยู่สภาพแวดล้อมที่ดี ที่มีอากาศบริสุทธิ์ มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ออกกำลังกาย เพื่อให้มีสุขภาพที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ อัญญาณ์ โปราณานนท์ (ม.ป.ป.) กล่าวไว้ว่า สวนสาธารณะเป็นที่โล่งว่างสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจประเภทต่างๆ สำหรับประชาชนในเมือง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสวนสาธารณะต่อสิ่งแวดล้อมเมือง

สิ่งแวดล้อมเมือง	จำนวน N=40	ร้อยละ
สวนสาธารณะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมเมืองให้น่าอยู่		
- ใช่	40	100.0
- ไม่ใช่	0	0.0

ตารางที่ 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เห็นว่าสวนสาธารณะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมเมืองให้น่าอยู่ เนื่องจากสวนสาธารณะเปรียบเสมือนปอดใบใหญ่ของคนในเมือง ซึ่งต้องทำหน้าที่สำคัญเปรียบได้กับปอดของมนุษย์ คือ การกลั่นกรองบรรยากาศให้ปราศจากมลภาวะทางอากาศ นอกจากนี้ สีเขียวของพรรณไม้ สีสวยสดใสของไม้ดอกไม้ประดับ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในสวนสาธารณะที่ประกอบกันเป็นบรรยากาศของธรรมชาติที่สดชื่นรื่นรมย์ สวนสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของชาวเมือง และเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมของเมืองให้น่าอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ อัญญาณ์ โปราณานนท์ (ม.ป.ป.) กล่าวไว้ว่า สวนสาธารณะเป็นปอดของเมือง เป็นพื้นที่ช่วยฟอกอากาศในเมืองให้มีคุณภาพดีขึ้น อันจะช่วยลดปัญหามลภาวะทางอากาศ สวนสาธารณะมีส่วนช่วยเพิ่มความสวยงามให้แก่เมือง ช่วยยกระดับสภาพภูมิทัศน์ของเมืองให้น่าอยู่

ตารางที่ 14 ความต้องการให้เพิ่มสวนสาธารณะภายในพื้นที่เทศบาลนครเชียงราย

ความต้องการ	จำนวน
กลางเมืองเชียงราย	1
เด่นห้า	1
สี่ทรายมูล	2
สี่แยกแม่กรณ์	1
บริเวณด้านหน้า BIG C	1

ตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ต้องการให้จัดเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะบริเวณสี่แยกศรีทรายมูล เด่นห้า กลางเมืองเชียงราย สี่แยกแม่กรณ์ และบริเวณด้านหน้า BIG C อาจเนื่องจาก ผู้ตอบแบบสอบถามอาศัยอยู่บริเวณดังกล่าวและต้องการมีสวนสาธารณะในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ เพื่อความสะดวกในการเดินทางมาทำกิจกรรมต่างๆ ภายในสวนสาธารณะ

ตารางที่ 15 จำนวนความต้องการจัดเขตพื้นที่ภายในสวนสาธารณะสนามกีฬาากลางจังหวัด

ความต้องการจัดเขตพื้นที่	จำนวน
มีหน่วยพยาบาลดูแล	1
มีป่าธรรมชาติ	2
จัดมุนน้ำพุ	1
สวนไม้ดอกไม้ประดับ	2
จัดมุนออกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน	1
ห้องสุขา	1

ตารางที่ 15 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ภายในสนามกีฬาจัดเขตพื้นที่ให้มีป่าธรรมชาติ มีสวน ไม้ดอกไม้ประดับ จัดมุนน้ำพุ จัดมุนออกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน มีหน่วยพยาบาล เพื่อดูแลเวลาเกิดอุบัติเหตุขณะทำกิจกรรมต่างๆ และจัดเขตห้องสุขา

ตารางที่ 16 จำนวนความต้องการจัดเขตพื้นที่ภายในสวนสาธารณะสวนสาธารณะเทิดพระเกียรติ
ครองราชย์ 90 ปี

ความต้องการจัดเขตพื้นที่	จำนวน
มีหน่วยพยาบาลดูแล	1
จัดมูมน้ำพุ	2
จัดมูมออกกกำลังกายที่ดี	1
จัดมูมสวนหย่อม	2
สระว่ายน้ำ	2
ห้องสุขา	2

ตารางที่ 16 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ภายในสวน จัดเขตพื้นที่ให้มี
มูมน้ำพุ มูมสวนหย่อม สระว่ายน้ำ จัดมูมออกกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน จัดเขตห้องสุขา และมีหน่วย
พยาบาล เพื่อดูแลเวลาเกิดอุบัติเหตุขณะทำกิจกรรมต่างๆ

ตารางที่ 17 จำนวนความต้องการการจัดเขตพื้นที่ภายในสวนสาธารณะ สวนสมเด็จพระบรม
ราชินีนาถ (หาดเชียงราย)

ความต้องการจัดเขตพื้นที่	จำนวน
มีหน่วยพยาบาลดูแล	1
จัดมูมน้ำพุ	1
จัดมูมออกกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน	3
จัดมูมสวนหย่อม	2
ป่าธรรมชาติ	1
สวนไม้ดอกไม้ประดับ	1
ศาลาพักผ่อน	1
ห้องสุขา	2

ตารางที่ 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ภายในสวนสมเด็จพระบรม-
ราชินีนาถ จัดเขตพื้นที่ให้มีมุมออกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน มุมสวนหย่อม มุมน้ำพุ ป่าธรรมชาติ
สวนไม้ดอกไม้ประดับ ศาลาพักผ่อน จัดเขตห้องสุขา และมีหน่วยพยาบาล เพื่อดูแลเวลาเกิด
อุบัติเหตุขณะทำกิจกรรมต่างๆ

ตารางที่ 18 จำนวนความต้องการการจัดเขตพื้นที่ภายในสวนสาธารณะสวนตุงและโคมเฉลิม
พระเกียรติ (เรือนจำเก่า)

ความต้องการจัดเขตพื้นที่	จำนวน
มีหน่วยพยาบาลดูแล	2
จัดมุมน้ำพุ	3
จัดมุมออกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน	2
จัดมุมสวนหย่อม	2
ป่าธรรมชาติ	1
สวนไม้ดอกไม้ประดับ	3
จัดพื้นที่ให้มีสนามหญ้ากว้างๆ	1
มีกองอำนวยการดูแล ให้คำแนะนำ	1
ห้องสุขา	1

ตารางที่ 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้ภายในสวนตุงและโคมเฉลิม
พระเกียรติ จัดเขตพื้นที่ให้มี มุมน้ำพุ สวนไม้ดอกไม้ประดับ จัดมุมออกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน
มุมสวนหย่อม หน่วยพยาบาล เพื่อดูแลเวลาเกิดอุบัติเหตุขณะทำกิจกรรมต่างๆ ป่าธรรมชาติ จัด
พื้นที่ให้มีสนามหญ้ากว้าง เนื่องจากปัจจุบันมีพื้นที่ที่สร้างเป็นคอนกรีตมากกว่าพื้นที่สนามหญ้า
จัดเขตห้องสุขา และมีกองอำนวยการดูแล และให้คำแนะนำ เวลาเข้าไปใช้บริการ

สรุป โดยภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีการจัดเขตพื้นที่ภายในสวน
สาธารณะเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกเวลาเข้าไปใช้บริการและมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ
เพื่อให้เกิดความร่มรื่น มีจิตใจผ่อนคลาย จะส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดี

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว

การวิเคราะห์จะเป็นการสอบถามจากประชาชนจากสภาพการณ์จริงที่ใช้พื้นที่สีเขียว เพื่อให้ทราบถึงความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสวนสาธารณะ นอกเหนือจากคำถามที่ระบุในแบบสอบถาม เพื่อให้เข้าใจถึงการจัดการด้านพื้นที่ในการให้บริการและด้านสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น ได้มีการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์เป็นจำนวนความเห็น

ตารางที่ 19 ความเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดพื้นที่

ความต้องการ	จำนวน
สนามกีฬาากลางจังหวัด	
ด้านพื้นที่การให้บริการ	
- มียามรักษาความปลอดภัย	2
ด้านสภาพแวดล้อม	
- รักษาความสะอาดให้มากขึ้น	1
สวนสาธารณะเทิดพระเกียรติครองราชย์ 90 ปี	
ด้านพื้นที่การให้บริการ	
- มียามรักษาความปลอดภัย	2
- จัดมุนน้ำดื่ม	1
ด้านสภาพแวดล้อม	
- ปรับปรุงบริเวณพื้นที่ให้สะอาดมากกว่านี้	1
- สร้างบรรยากาศให้ปลอดโปร่งมากกว่านี้	1
สวนสมเด็จพระบรมราชินีนาถ (หาดเชียงราย)	
ด้านพื้นที่การให้บริการ	
- มียามรักษาความปลอดภัย	3
- มีกองอำนวยความสะดวก เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้มาใช้บริการ	1
- จัดเพิ่มไฟฟ้าให้แสงสว่าง	2
ด้านสภาพแวดล้อม	
- รักษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติให้มากที่สุด	1
- ตัดหญ้า ตกแต่งให้สวยงาม	2

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ความต้องการ	จำนวน
สวนตุงและโคมเฉลิมพระเกียรติ (เรือนจำเก่า)	
ด้านพื้นที่การให้บริการ	
- มียามรักษาความปลอดภัย	3
- มีกองอำนวยการเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้มาใช้บริการ	1
- จัดเพิ่มไฟฟ้าให้แสงสว่าง	2
- จัดสถานที่จอดรถเป็นสัดส่วนและให้เพียงพอ	1
ด้านสภาพแวดล้อม	
- จัดแต่งสภาพแวดล้อมให้เป็นธรรมชาติมากกว่านี้	1
- ปลุกต้นไม้ยืนต้นให้มาก	1

สรุปโดยภาพรวมพบว่า พื้นที่ในปัจจุบันยังขาดระบบความปลอดภัยที่ดี ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มาใช้บริการได้ และต้องการให้มีการรักษาพื้นที่ให้สะอาดมากขึ้น มีแสงสว่างเพียงพอ มีสถานที่จอดรถเป็นสัดส่วน และให้เพียงพอ จัดกองอำนวยการด้านการให้ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อการประชาสัมพันธ์สวนสาธารณะ จัดสภาพแวดล้อมและรักษาสภาพแวดล้อมให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด

การศึกษาจากการสัมภาษณ์

แนวทางการศึกษาโดยการสัมภาษณ์นี้ ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้น เพื่อทำความเข้าใจลักษณะการใช้ประโยชน์และการมีส่วนร่วมในสถานการณ์สวนสาธารณะปัจจุบัน ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมี 2 ส่วน ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ของฝ่ายเทศบาล จำนวน 1 คน และประชาชนผู้มาใช้บริการในสวนสาธารณะ 4 แห่ง ได้แก่ สนามกีฬาากลางจังหวัด สวนสาธารณะเทิดพระเกียรติครองราชย์ 90 ปี สวนสมเด็จพระบรมราชินีนาถฯ (หาดเชิงทราย) และ สวนตุงและโคมเฉลิมพระเกียรติ (เรือนจำเก่า) โดยสัมภาษณ์เจาะลึกแต่ละ 2 คน รวมเป็น 8 คน และผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว จากภาครัฐ จำนวน 1 คน ซึ่งหัวข้อในการสัมภาษณ์มีลักษณะการใช้ประโยชน์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) ลักษณะการใช้ประโยชน์ภายในสวนสาธารณะ มีดังนี้

1.1 ทางฝ่ายประชาชน ได้เดินทางเข้ามาใช้ประโยชน์จากสวนสาธารณะในการออกกำลังกาย เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นที่พักปะสังสรรค์เพื่อนฝูง จะเดินทางมาทำกิจกรรมกับครอบครัวและเพื่อน โดยเห็นว่าสวนสาธารณะเป็นแหล่งที่สามารถเข้ามาทำกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ส่วนมากจะเข้ามาทำกิจกรรมตอนเย็น เหตุผลที่เดินทางมาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะ เนื่องจากยังขาดสวนสาธารณะภายในชุมชน และมีความต้องการสวนสาธารณะที่ใกล้ชุมชนของตนเองพักอาศัย ประชาชนอยากให้ภายในสวนสาธารณะ มีลานออกกำลังกายที่ได้มาตรฐาน สวนสุขภาพ มุมสวนหย่อม ไม้ดอกไม้ประดับ น้ำพุ ต้นไม้ยืนต้น จัดพื้นที่ให้เป็นเหมือนอยู่ในป่าธรรมชาติ และจัดให้บริการด้านห้องสุขา แสงสว่าง และหน่วยรักษาความปลอดภัย เนื่องจากพื้นที่สวนสาธารณะในปัจจุบัน เห็นว่ายังขาดความร่มรื่น ความสะอาด ระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี และเป็นแหล่งมั่วสุม ทำให้การเข้ามาใช้ประโยชน์จะไม่เต็มศักยภาพด้านการใช้เวลาทำกิจกรรมที่หลากหลาย และการทำ กิจกรรมทุกบริเวณของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่สวนสาธารณะของแต่ละพื้นที่ เป็นพื้นที่กว้างและเหมาะแก่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ แต่การจัดสรรพื้นที่ ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ทุกบริเวณ ทำให้ประชาชนใช้ประโยชน์จากพื้นที่เพียงจุดเดียว ทำให้เกิดความเสียดายพื้นที่ จึงเห็นว่าควรจะพัฒนาให้สมบูรณ์ครบวงจร เนื่องจากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย แต่ขาดการบำรุงรักษาสวนสาธารณะให้อยู่ในสภาพที่ดี และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยต้องการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำการประชาสัมพันธ์สวนสาธารณะต่างๆ ให้ประชาชนรู้จักมากยิ่งขึ้น

1.2 ทางฝ่ายสวนสาธารณะ เห็นว่า การจัดพื้นที่สวนสาธารณะเพื่อให้ประชาชนเข้าไปใช้ประโยชน์ ต้องดูความเหมาะสมและงบประมาณในการจัดสรรแต่ละพื้นที่ บางพื้นที่เหมาะแก่การออกแบบเป็นสวนหย่อมเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ภายในบริเวณจึงจัดพื้นที่เฉพาะมุมสงบ ปลูกต้นไม้ยืนต้น จัดมุมสวนหย่อม หรือบางพื้นที่เหมาะแก่การออกแบบเป็นสถานที่ออกกำลังกายและพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ส่วนการดูแลบำรุงรักษา ต้องใช้งบประมาณในการดูแลรักษาอย่างมาก ซึ่งงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและกำลังคนในหน่วยงานไม่เพียงพอต่อการดูแล จึงได้จ้างเหมาเอกชนเป็นราย 6 เดือน เพื่อดูแลรักษา ตัดหญ้า กิ่งไม้ รดน้ำ พรวนดิน สวนสาธารณะในเขตเทศบาลแทน เพื่อลดภาระการดูแลของเทศบาล โดยจะจัดสรรงบประมาณทุกๆ ปี แต่จะเน้นการดูแลต้นไม้ริมทาง เกาะกลางถนน เป็นส่วนมาก แต่ฝ่ายสวนสาธารณะก็พยายามที่จะพัฒนาและบำรุงรักษาเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาใช้ประโยชน์จากสวนสาธารณะให้มากที่สุด

2) การมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1 ทางฝ่ายประชาชน ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดูแลรักษา และต้องการให้หน่วยงานที่รับผิดชอบสอบถามความคิดเห็น หรือทำประชาคมติในการจัดสร้างหรือปรับปรุงสวนสาธารณะให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาจะไม่ได้รับทราบข้อมูลหรือการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องสวนสาธารณะ ดังนั้น สิ่งที่ประชาชนจะทำได้ในการขณะนี้คือ ช่วยดูแลรักษาความสะอาด เฉพาะตอนมาทำกิจกรรมในสวนสาธารณะเท่านั้น หากเป็นไปได้ อยากรดั่งชมรมดูแลรักษาสภาพแวดล้อม แต่คิดว่าโอกาสที่จะเป็นไปได้มีน้อยมาก เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และจากการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้เปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทำให้ประชาชนคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเองในการรับผิดชอบต่อดูแลสวนสาธารณะ จะมีหน้าที่ในการใช้สวนสาธารณะตามที่สร้างไว้ให้เท่านั้น

2.2 ทางฝ่ายสวนสาธารณะ กล่าวว่า ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการดูแลรักษาความสะอาด ไม่ทำลายอุปกรณ์ สถานที่ ภายในสวนสาธารณะ ซึ่งที่ผ่านมาฝ่ายสวนสาธารณะได้จัดสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้มีความพร้อมมากที่สุด แต่ประชาชนไม่ช่วยกันดูแลบำรุงรักษา จะให้ฝ่ายสวนสาธารณะเข้าไปดูแลฝ่ายเดียวคงไม่สามารถทำให้สภาพแวดล้อมในสวนสาธารณะดีได้ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาด้วย โดยต้องการให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการรักษาและดูแลสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ส่วนงบประมาณในการดูแลพื้นที่สีเขียวจะจัดสรรให้ทุกปี